

כ"ח באב תשפ"ב

25 אוגוסט 2022

הנדון: עדכון שני לסמל הירוק - 2022

רקע: ההמלצות לסימון מזונות בסמל ירוק פורסמו לראשונה לקראת ינואר 2020. ההמלצה לסמן בסמל זה הנה הליך משלים לתקנות הסמל האדום, במסגרת תקנות ההגנה על בריאות הציבור (מזון)(סימון תזונתי), התשע"ח-2017. הסמל הירוק הנו מודל וולנטרי יחד עם זאת לא ניתן לעשות בו שימוש אלא לפי ההנחיות. כחלק ממודל הסמל הירוק התחייבנו למודל עדכון. אנו רואים חשיבות רבה לשיח עם התעשייה ולהרחבת מנעד המזונות המסומנים בסמלים ירוקים, המשקפים את ההנחיות התזונתיות הלאומיות. בעת הזו, בה החוסן והמניעה חשובים למניעת תחלואה כרונית וזיהומית, יש מקום לקדם את הסמל הירוק העוזר לצרכנים לקנות בריא ובכך להגן על עצמם.

עיקרי מודל העדכון כוללים:

- העברת הערות ציבור לוועדה עד אמצע יוני בכל שנה
- דיון פנימי ובלתי תלוי בוועדה המדעית, הועדה דנה בהערות הציבור ונעזרה בשאלונים מקוונים בשיטת Delfi לקבלת החלטות. הסכמה של 75% ומעלה נקבעה לערך סף. ההמלצות העדכניות לסימון בסמל ירוק מפורטות בנספח מספר 1 וצבועות בצהוב.

עיקרי העדכון הנם:

1. הוספת מוצרים שיקבלו את הסמל:
 - קמח לתת (100% שעורה) ללחם
 - טחינה משומשום לא מלא
 - בוטנים מולבנים
2. בגבינות עד 5% שומן, מאושר אחוז שומן רווי עד 3.25%

אגף התזונה

Nutrition division

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

תוכן עניינים

- 1.....הקע: עדכון הסמל הירוק 2022.....
- 3.....נספח מספר 1- המלצות מעודכנות לסמל הירוק 2022.....
- 3.....טבלת המזונות לסמל הירוק.....
- 14.....נספח מספר 2 הוראות סימון מזון בסמל ירוק:.....

Nutrition Division Ministry of Health	אגף התזונה משרד הבריאות
P.O.B 1176 Jerusalem 91010 Tzuna@moh.health.gov.il Tel: 02-6228855 Fax: 02-6247173	ת.ד. 1176 ירושלים 91010 Tzuna@moh.health.gov.il טל: 02-6228855 פקס: 02-6247173

הנדון: המלצות מעודכנות לסמל הירוק 2022

משרד הבריאות מקדם מהלך שמטרתו לעודד צריכת מזונות בריאים וזאת על ידי סימון המזונות המומלצים בסמל ירוק. מהלך זה נעשה כחלק מהמלצות ועדת האסדרה התזונתית לסימון מזון. כחלק ממהלך זה, ממליץ משרד הבריאות ליצרנים, יבואנים ומשווקי מזון לסמן את המזונות העומדים בתנאים לסמל ירוק, ובכך ליישם את מטרת הסימון: לסייע לצרכנים בבחירת מזונות ההולמים את עקרונות התזונה הבריאה כפי שמומלצת בישראל. (קישור לקריאת: [ההמלצות התזונתיות החדשות, משרד הבריאות הישראלי 2019](#))

התנאים לקבלת הסמל הירוק, המפורטים בטבלה מספר 2, נקבעו על ידי ועדה מדעית שמונתה על ידי משרד הבריאות לנושא זה, ועודכנו בהתאם להערות הציבור שנתנו בעקבות הפצת מסמך 'המלצות לסימון מזון בסמל ירוק – מסמך הפצה להערות הציבור' שהופץ ב 4.7.2019 על ידי המשרד. חשוב לשים לב כי, הוראות תקנות הגנה על בריאות הציבור (מזון)(סימון תזונתי), התשע"ח-2017, גוברות על התנאים לסמל הירוק. מכאן שלא ניתן לסמן סמל ירוק על מזון המחויב על פי תקנות כאמור לשאת סמל אדום.

סימון מזון בסמל הירוק (החיובי) הוא וולונטרי. באחריות היצרנים/יבואנים/משווקים לפעול בהתאם להמלצות הוראות הסימון שנקבעו ע"י משרד הבריאות לרבות המזונות, התנאים, הסמל, מיקומו ועיצובו. כל שימוש בסמל הירוק יעשה לפי כללי העיצוב המפורטים בנספח מספר 2, לשילוט מדף או לסימון בחזית האריזה, זאת בכדי להבטיח העברה אחידה של המסר בצורה עקבית לצרכנים. משרד הבריאות שומר לעצמו את האפשרות לשנות את המסגרת ליישום וניהול מודל הסימון בסמל ירוק. ניתן להתחיל לעשות שימוש בסימון הירוק בינואר 2020.

טבלת המזונות לסמל הירוק- הגדרות

"תוספות" – כל תוספת לרבות "תוספי מזון" (כהגדרתם בחוק הגנה על בריאות הציבור (מזון), התשע"ו-2015, למעט מים במוצרים מהצומח.

"תבלין" כהגדרתו בת"י 1359 בסעיף 103.1: צמח או חלקיו (כגון: שורשים, גבעולים, ניצני פרחים, עלים, זרעים - שלמים או חתוכים או טחונים), המוספים למזון למתן טעם או ריח, ומיץ לימון.

תבלינים בקטגוריית הגבינות יענו להגדרת 'תבלין' למסמך זה ויכללו גם שום, בצל, שמיר ופטרוזיליה.

"דגן מלא" (WHOLE GRAIN) כולל פסאודו-דגנים*: גרעיני דגן המורכבים מקריופסיס שלם, טחון, מבוקע או פתיתי, שרכיביו האנטומיים העיקריים – האנדוספרם, הנבט והסובין – נמצאים באותן כמות

Nutrition Division Ministry of Health	אגף התזונה משרד הבריאות
P.O.B 1176 Jerusalem 91010 Tzuna@moh.health.gov.il Tel: 02-6228855 Fax: 02-6247173	ת.ד. 1176 ירושלים 91010 Tzuna@moh.health.gov.il טל: 02-6228855 פקס: 02-6247173

יחסיות כפי שהם נמצאים בקריופסיס השלם. המונח "דגן מלא" משמעותו גם קמח דגן מלא (ת"י 1241 סעיף 1.3.4)

* פסאודו דגנים - pseudo-grains הנו מונח מוסכם על ידי ה FDA, ה AACC ומועצת הדגנים המלאים (WGC). פסאודו דגנים הינם מזונות שנכללים בקטגוריית הדגנים כיוון שההרכב התזונתי שלהם, אופן ההכנה שלהם והשימוש בהם, דומים. פסאודו דגנים הנם מזונות כגון דוחן, קינואה, אמרנט, כוסמת וטף כולל קמח לתת (100% שעורה).

הערה כללית –

כל המזונות המפורטים יעמדו בכל הוראות ודרישות חקיקת המזון החלה עליהם במוצרים שחל עליהם תקן ישראלי, יש לעמוד בדרישות התקן. עם זאת, ברשימה זו קיימים סייגים נוספים בנוסף להוראות התקן והם שיקבעו לסימון הירוק.

Nutrition Division
Ministry of Health

P.O.B 1176 Jerusalem 91010
 Tzuna@moh.health.gov.il
 Tel: 02-6228855 Fax: 02-6247173

אגף התזונה
 משרד הבריאות

ת.ד. 1176 ירושלים 91010
Tzuna@moh.health.gov.il
 טל: 02-6228855 פקס: 02-6247173

טבלה מספר 1- העקרונות על פיהם מבוסס הסמל הירוק

העיקרון	הסבר מפורט
1	מוצרים עם סמל אדום לא יישאו סמל ירוק
2	כמות נטרן מקסימלית במזונות בהם אושרה הוספת מלח תהיה קבועה
3	מידת עיבוד מזון: מזון ללא חומרי שימור לא מעובד או מעובד מינמלית או מעובד לפי (NOVA),
	ללא תוספי מזון למעט העשרה לפי תקן
	מעובד רק בעקבות ערבוב ו/או תוספות מותרות הפורטות בטבלה (כגון מלח, תבלינים ועוד)
	ללא מוצרים אולטרה-מעובדים
	למעט חריגים ספציפיים לפי קבוצת מזון
4	בהתייחסות לאוכלוסייה הכללית הבריאה התזונתיות
	בהתייחסות לאופן בו נאכל המזון: כגון לא חטיף, לא שתית מזון
5	מהווה תרומה משמעותית לתזונה

טבלה מספר 2 – מסומנים בצהוב מזונות חדשים שנוספו במודל העדכון אוגוסט 2022

אופן הסימון:	תנאים ד	תנאים ג	תנאים ב	תנאים א
בחזית האריזה או שילוט מדף	תכולה מרבית ל 100 גרם או 100 מ"ל	התייחסות לתוספות	תת-קטגוריה	קבוצת מזון
חזית האריזה		לפי התקן המחייב. במוצר מועשר לפי תקן מחייב	חלב לשתייה חלב דל לקטוז	מוצרי חלב
חזית האריזה	סך שומן – עד 5% כולל חלבון – עד 10% חלבון במוצר הסופי	ללא תוספות למעט חומרי מוצא וחלבוני חלב	מוצרי חלב מותססים	מוצרי חלב
חזית האריזה	סך שומן: עד 5% כולל שומן רווי: עד 3.25% נתרן: עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט תבלינים ומלח	גבינות	מוצרי חלב
חזית האריזה	נתרן: עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט תבלינים, מלח ומגברי חוזק (בהתאם לתקנות בריאות הציבור (מזון) (תוספי מזון), התשס"א - 2001	כגון טופו	מוצרים ע"ב קטניות

אופן הסימון:	תנאים ד	תנאים ג	תנאים ב	תנאים א
בחזית האריזה או שילוט מדף	תכולה מרבית ל 100 גרם או 100 מ"ל	התייחסות לתוספות	תת-קטגוריה	קבוצת מזון
חזית האריזה	נתרן: עד 50 מ"ג	קטניות, מים, מלח	משקה קטניות	מוצרים ע"ב קטניות
חזית האריזה		ללא תוספות למעט חומצה אסקורבית וטוקופרולים	שמן אבוקדו	שמנים צמחיים
חזית האריזה		ללא תוספות למעט חומצה אסקורבית וטוקופרולים	שמן שקדים	שמנים צמחיים
חזית האריזה		ללא תוספות למעט חומצה אסקורבית וטוקופרולים	שמן קנולה (לפתית)	שמנים צמחיים
חזית האריזה		ללא תוספות למעט חומצה אסקורבית וטוקופרולים	שמן חריע עשיר בחומצה אולאית	שמנים צמחיים
חזית האריזה		ללא תוספות למעט חומצה אסקורבית וטוקופרולים	שמן זית	שמנים צמחיים

אופן הסימון: בחזית האריזה או שילוט מדף	תנאים ד תכולה מרבית ל 100 גרם או 100 מ"ל	תנאים ג התייחסות לתוספות	תנאים ב תת-קטגוריה	א קבוצת מזון
שילוט מדף למכירה בתפזור ת או חזית האריזה		ללא תוספות	זרעים אגוזים בוטנים, כולל מולבנים ושקדים גולמיים. ניתן לקלות. ניתן להלבין שקדים. ניתן לקלף	זרעים אגוזים בוטנים ושקדים גולמיים
חזית האריזה		ללא תוספות	ממרח/ קמח 100% מקבוצה זו	זרעים אגוזים בוטנים ושקדים גולמיים
שילוט מדף למכירה בתפזור ת או חזית האריזה	נתרן: עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט מלח ותבלינים	גרעין הדגן בשלמותו. בכל צורת הכנה או אריזה (כגון: קלוי, מבושל, אפוי, מאודה, קפוא, מותפח, בשימורים, מונבט, או ארוז בוואקום)	דגנים ופסאודו- דגנים

לא מטוגן.				
אופן הסימון:	תנאים ד	תנאים ג	תנאים ב	תנאים א
בחזית האריזה או שילוט מדף	תכולה מרבית ל 100 גרם או 100 מ"ל	התייחסות לתוספות	תת-קטגוריה	קבוצת מזון
חזית האריזה		ללא תוספות	קמח מדגנים מלאים (נטחן מהגרעין בשלמותו בלבד)	דגנים ופסאודו- דגנים
חזית האריזה		ללא תוספות	פסטה מלאה לפי תקן	דגנים ופסאודו- דגנים
חזית האריזה	נתרן: עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט מלח ותבלינים	קרקרים, פריכות. 100% דגנים מלאים בלבד	דגנים ופסאודו- דגנים
	נתרן עד 400 מ"ג	1. גלוטן – עד 12% מתכולת הקמח 2. אנזימים – עמילז, גלוקוזידאז (glucosidase) גלוקו-אוסידאז) (Gluco-oxidase וליפז (lipase)	100% דגנים מלאים, שמרים/מחמצת, מלח	לחם
		3. שמנים – בהתאם לרשימה של הסמל הירוק		

4. גרעינים וזרעים
5. קמחי קטניות
6. חומצה אסקורבית
7. חומץ ללא תוספות

אופן הסימון:	תנאים ד	תנאים ג	תנאים ב	תנאים א
בחזית האריזה או שילוט מדף	תכולה מרבית ל 100 גרם או 100 מ"ל	התייחסות לתוספות	תת-קטגוריה	קבוצת מזון
שילוט מדף למכירה בתפזור ת או חזית האריזה	נתרן: עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט מלח ותבלינים	גרעין בשלמותו כולל קטניות שבורות וקלופות. בכל צורת הכנה או אריזה (כגון: קלוי, מבושל, אפוי, מונבט, מאודה, קפוא, בשימורים, או ארוז בוואקום). לא מטוגן.	קטניות
חזית האריזה		ללא תוספות	קמח הנטחן מהקטנית בשלמותה 100%	קטניות
חזית האריזה	נתרן: עד 300 מ"ג סך שומן: עד 7% כולל	ללא תוספות למעט: תבלינים, טחינה, שמן זית, לימון ומלח	ממרח קטניות	קטניות

חזית האריזה	ללא תוספות	טחינה גולמית	טחינה מזרעי שומשומין ושומשום מלא ולא מלא
אופן הסימון:	תנאים ד	תנאים ג	תנאים ב
בחזית האריזה או שילוט מדף	תכולה מרבית ל 100 גרם או 100 מ"ל	התייחסות לתוספות	תת-קטגוריה
חזית האריזה	נתרן עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט תבלינים ומלח	סלט טחינה
חזית האריזה	נתרן: עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט תבלינים, מלח, מים, שמנים צמחיים מקבוצת 'השמנים הצמחיים' בטבלה זו	שימורי דגים
שילוט מדף		ללא תוספות	דגים (גולמיים) לא מעובדים. טריים או קפואים

חזית האריזה	נתרן עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט תבלינים, מלח	אפויים/צלויים/מתו בלים	דגים
שילוט מדף			ביצים טריות בקליפתן	ביצים
אופן הסימון:	תנאים ד	תנאים ג	תנאים ב	א
בחזית האריזה או שילוט מדף	תכולה מרבית ל 100 גרם או 100 מ"ל	התייחסות לתוספות	תת-קטגוריה	קבוצת מזון
חזית האריזה	נתרן עד 300 מ"ג	ללא תוספות	טריים, מצוננים או קפואים (גולמיים). שלמים, או חלקים. ללא חלקים פנימיים.	בעלי כנף
חזית האריזה	נתרן עד 300 מ"ג	ללא תוספות, למעט תבלינים, מלח	אפויים/צלויים/מתו בלים	בעלי כנף
שילוט מדף למכירה בתפזור ת או חזית האריזה		ללא תוספות	בכל צורת הכנה או אריזה (כגון אך לא רק: קלוי, מבושל, אפוי, מאודה, קפוא, מרוסק, בשימורים, או ארוז בוואקום).	פירות

כולל תמרים
 יבשים ופירות
 שיובשו בהקפאה
 ועברו תהליך
 שחזור לפני
 אכילתם.
 לא מטוגן.
 לא מיובש / יבש
 אחר מכפי שפורט
 לעיל. למעט
 אבקות, ריבות,
 מיצים, סילאן
 וקונפיטורות

שילוט	נתרן: עד 300	ללא תוספות למעט	בכל צורת הכנה	ירקות כולל
מדף	מ"ג	מלח ותבלינים	או אריזה (כגון אך	פטריות
למכירה			לא רק: קלוי,	מאכל
בתפזור			מבושל, אפוי,	ואצות
ת או			מאודה, קפוא,	
חזית			בשימורים, מיובש	
האריזה			או ארוז בוואקום) לא מטוגן.	
		ללא תוספות	תה וצמחים	תה וצמחים
			להכנת משקה	להכנת
			בחליטה לפי תקן	משקה
				בחליטה

* ניתן לערבב בין קטגוריות ירקות, פירות, קטניות (לא כולל קמח וממרחים), דגנים (גרעינים) ואגוזים
 ובלבד שהתנאים של כל קטגוריה ישמרו

Nutrition Division Ministry of Health P.O.B 1176 Jerusalem 91010 Tzuna@moh.health.gov.il Tel: 02-6228855 Fax: 02-6247173	אגף התזונה משרד הבריאות ת.ד. 1176 ירושלים 91010 Tzuna@moh.health.gov.il טל: 02-6228855 פקס: 02-6247173
--	---

נספח 2 הוראות סימון מזון בסמל ירוק:

א. אופן הסימון בחזית האריזה:

1. הסימון בסמל החיובי יעשה בקדמת האריזה¹
2. כללי עיצוב לסימון החיובי בחזית האריזה יהיו זהים לכללי הסימון של סמלי המזון האדומים כפי שמפורט בתקנות [הגנה על בריאות הציבור \(מזון\) \(סימון תזונתי\), התשע"ח-2017](#), תקנה 9, פסקאות (1) עד (3), ובמסמך המצורף 'נספח 2- אופן סימון מזון בסמל ירוק'.

ב. אופן הסימון כשילוט מדף:

1. מידות השלט יותאמו על ידי המשוק. בכל מקרה, יש למקם את שילוט המדף כך שתייחס למוצרים העונים לדרישות הנחיה זו בלבד. אם לשם כך נדרשת הפרדה פיזית של המדפים- יש לבצע על מנת למנוע הטעית הצרכן באשר להרכב המוצרים הסמוכים ומוצעים למכירה באותו מדף.

2. שילוט המדף יתבצע לפי הנוסחים הבאים בלבד, וניתן לשלב בו את הסמל הירוק וסמלים נוספים כגון סמל הרשת, הרשות וארץ המקור:

- דגים (גולמיים) טריים או קפואים
- אגוזים, זרעים, בוטנים ושקדים גולמיים
- ביצים טריות
- פירות וירקות טריים
- דגנים מלאים גולמיים
- קטניות גולמיות

- ניתן להוסיף בשילוט המדף: 'לפרטים נוספים באתר אפשרי בריא
3. המשרד מפרסם קובץ הנחיות לשילוט מדף, עם עיצוב ודוגמאות

¹ קדמת האריזה - צד מצדדי האריזה, שמיועד להיות גלוי לעין הצרכן בעת הצגת המזון למכירה"

Nutrition Division Ministry of Health	אגף התזונה משרד הבריאות
P.O.B 1176 Jerusalem 91010 Tzuna@moh.health.gov.il Tel: 02-6228855 Fax: 02-6247173	ת.ד. 1176 ירושלים 91010 Tzuna@moh.health.gov.il טל: 02-6228855 פקס: 02-6247173